

A MEDGYESSY FERENC GIMNÁZIUM
ÉS
MŰVÉSZETI SZAKKÖZÉPISKOLA

Dráma

**I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNY
II. A VIZSGA LEÍRÁSA**

OM azonosító: 031202

DRÁMA

I. RÉSZLETES VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

1. Színház- és drámatörténet

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
1.1. Az ókori színház és dráma	<p>Az ókor színháza és néhány görög dráma</p> <p>A tanuló legyen képes bemutatni</p> <ul style="list-style-type: none"> - a görög színházművészet kialakulását, rituális gyökereit és az ókori görög színház felépítését, - Aiszkülosz vagy Szophoklész vagy Euripidész egy tragédiáján, vagy Arisztophanész egy komédiáján pedig az ókori görög dráma sajátosságait, - Szophoklész Antigoné című művének szereplőit és viszonyaikat, valamint a feldolgozott problémákat. 	<p>Az ókor színháza, a görög dráma és a római komédia</p> <p>A tanuló legyen képes bemutatni</p> <ul style="list-style-type: none"> - az ókori görög és római színházművészetet, - Aiszkülosz vagy Szophoklész vagy Euripidész egy tragédiáján és Arisztophanész vagy Plautus egy komédiáján pedig az ókori görög és római dráma sajátosságait.
1.2. A középkori Európa színháza és drámája		<p>A középkori színjátszás, a <i>commedia dell' arte</i></p> <p>A tanuló ismerje</p> <ul style="list-style-type: none"> - a templomi szertartásból, illetve a bibliai szövegekből kibontakozó középkori színjáték és dráma típusait, - a középkori rögtönzések vígjáték, a <i>commedia dell' arte</i> jellegzetes vonásait.
1.3. Az angol reneszánsz színház és dráma	<p>Shakespeare színháza és néhány drámája</p> <p>A tanuló legyen képes bemutatni</p> <ul style="list-style-type: none"> - Shakespeare Rómeó és Júlia, illetve Hamlet című művén a shakespeare-i dramaturgia jellegzetességeit (<i>pl. jelenetépítés, idő- és térkezelés</i>), - az elemzett dráma szereplőit és viszonyaikat, valamint a feldolgozott problémákat. 	<p>Az Erzsébet-kor színháza, Shakespeare</p> <p>A tanuló ismerje</p> <ul style="list-style-type: none"> - Shakespeare egy tragédiáját, egy vígjátékát és az életmű drámatípusait, - az Erzsébet-kori színház társadalmi szerepét, a színház felépítését és működését.
1.4. A spanyol barokk dráma és színház		<p>A tanuló ismerje</p> <ul style="list-style-type: none"> - a barokk színház szcenikai jellemzőit. <p>A tanuló legyen képes</p> <ul style="list-style-type: none"> - egy szabadon választott művön (<i>pl. Lope de Vega vagy Calderon</i>) bemutatni a barokk dráma dramaturgiai sajátosságait.
1.5. A francia klasszicista dráma	<p>Molière néhány drámája</p> <p>A tanuló legyen képes bemutatni</p> <ul style="list-style-type: none"> - Molière Tartuffe című művén a 	<p>Molière művei és a klasszicista dráma</p> <p>A tanuló ismerje</p> <ul style="list-style-type: none"> - Molière legalább két komédiáját,

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
	moliére-i dramaturgia jellegzetességeit, - az elemzett komédia szereplőit, viszonyaikat, valamint a feldolgozott emberi problémákat.	- a klasszicista dráma sajátosságait.
1.6. A régi magyar dráma néhány alkotása		A tanuló ismerje - a magyar drámairodalom általános jellemzőit, - az alábbi szerzők valamelyikének egy drámáját: Bornemisza Péter, Balassi Bálint, Bessenyei György, Csokonai Vitéz Mihály.
1.7. A XIX-XX. századi magyar színház és dráma	A XIX. és XX. századi magyar színház és dráma néhány alkotása A tanuló legyen képes bemutatni - A XIX-XX. század magyar színházi irányzatait vagy műhelyeit vagy alkotóit, - Katona József Bánk bán, illetve Madách Imre Az ember tragédiája című művének színházi megvalósulásán keresztül a dráma és színház sajátos kapcsolatát, jellegzetességeit. A tanuló legyen képes bemutatni - Molnár Ferenc Liliom és Örkény István Tóték című művének szereplőit és viszonyaikat, valamint a feldolgozott problémákat.	A XIX. századi magyar dráma néhány alkotása A tanuló ismerje - az alábbi drámákat és szerzőjük drámaírói munkásságának jelentőségét: Katona József: Bánk bán, Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde, Madách Imre: Az ember tragédiája. A hazai színjátszás kezdetei A tanuló ismerje - a magyarországi hivatásos színjátszás kialakulásának jelentős eseményeit, helyszíneit és személyiségeit. A XX. századi magyar dráma néhány alkotása A tanuló ismerjen - az alábbi szerzők valamelyikétől egy szabadon választott drámát: Molnár Ferenc, Füst Milán, Lengyel Menyhért, Szomory Dezső, Szép Ernő, Móricz Zsigmond, Tamási Áron, Németh László, Illyés Gyula, Örkény István. A tanuló legyen képes bemutatni - az elemzett dráma szereplőit és viszonyaikat, valamint a feldolgozott problémákat.
1.8. A modern polgári dráma és színház kialakulása		A tanuló ismerje - Ibsen vagy Strindberg vagy Shaw egy drámáját. A tanuló legyen képes bemutatni - az elemzett dráma szereplőit és viszonyaikat, valamint a feldolgozott problémákat.

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
1.9. Csehov és Sztanyiszlavszkij	Csehov néhány drámája és Sztanyiszlavszkij színháza A tanuló legyen képes bemutatni - a Három nővér, illetve a Sirály című művön keresztül a csehovi dráma sajátosságait, - a Sztanyiszlavszkij-módszer jellegzetességeit.	Csehov drámái és Sztanyiszlavszkij színháza A tanuló ismerje - Csehov legalább két drámáját, - A Sztanyiszlavszkij-módszer egy-egy elemének továbbélését.
1.10. Brecht színháza és drámái	Brecht színháza és néhány drámája A tanuló legyen képes bemutatni - Brecht Koldusopera című drámáján a brechti dramaturgia alapjait, - az elemzett dráma segítségével az epikus dráma jellemzőit.	Brecht drámái és színháza A tanuló ismerje - Brecht drámaírói tevékenységét, legalább két drámáját.
1.11. A XX. század meghatározó színházi irányzatai, jelentős drámaírói		A tanuló ismerje - a XX. század meghatározó színházi és drámái irányzatait (<i>pl. az avantgarde, a politikai színház, a szegény színház, az abszurd, a performance</i>), - az alábbi szerzők valamelyikének egy drámáját (Pirandello, García Lorca, Sartre, Camus, O' Neill, Williams, Miller, Beckett, Ionesco, Mrozek, Dürrenmatt, Bulgakov).
1.12. Napjaink legfontosabb színházi irányzatai és a kortárs drámairodalom	A tanuló legyen képes bemutatni - egy látott színházi előadás jellemzőit, - egy szabadon választott mű elemzésével egy kortárs drámát (pl.: Sütő András: Egy lócsiszár virágvasárnapja, Spiró György: Csirkefej, Schwajda György: A csoda, Bereményi Géza: Légköbméter, Parti Nagy Lajos: Mauzóleum, Korniss Mihály: Halleluja, Nádas Péter: Takarítás, Háy János: Gézagyerek, Tasnádi István: Közellenség).	A tanuló ismerje - a mai magyar színházi struktúra jellemzőit (<i>pl. hivatásos színház, alternatív színház, amatőr színház, diákszínház</i>), - a mai színházi élet jelentős alkotóit, műhelyeit.

2. Színház- és drámaelmélet

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
2.1. A drámai műnem sajátosságai	A tanuló legyen képes - az irodalmi alkotások rendszerében elhelyezni a drámai műnemet, - vázolni az epikától és a lírától eltérő sajátosságait, - bemutatni a dráma és a színházművészet kapcsolatrendszerét.	A tanuló ismerje - az arisztotelészi dramaturgia alapfogalmait, - az arisztotelészi drámától eltérő drámaformákat (pl. epikus dráma, konfliktus nélküli dráma).

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
2.2. A dráma / a színjáték mint kommunikáció		A tanuló ismerje - a dráma és a színjáték sajátos kommunikációs rendszerét, - a verbális és a nonverbális kommunikáció eszközeit (pl. <i>gesztusok, mimika, testtartás</i>).
2.3. A dráma szerkezeti felépítése	A tanuló ismerje fel - a dráma felépítésének sajátosságait, tagoltságát (pl. <i>jelenet, kép, szín, felvonás</i>). - a fordulatokat és a drámai csomópontokat.	A tanuló ismerje - a dráma felépítésének kortól és műfajtól függő tagoltságát.
2.4. Dramaturgiai és színházméleti alapfogalmak	A tanuló legyen képes elemző tevékenysége során alkalmazni a következő fogalmakat: - történet és cselekmény, akció és dikció, szituáció, dialógus és monológ, szerep.	A tanuló legyen képes elemző tevékenysége során alkalmazni a következő fogalmakat: - karakter, jellem, fordulat, konfliktus, feszültség, tér és idő.
2.5. A színházművészet mint összművészet sajátosságai	A tanuló legyen képes bemutatni - hogyan alakítja ki autonóm formanyelvét a színházművészet a különböző művészeti ágak eszközeit felhasználva.	A tanuló legyen képes elemzően bemutatni - egy színházi előadás vizuális, zenei és irodalmi összetevőit.
2.6. Színházi szakmák	Tudják felsorolni - a színházi előadás létrehozásához szükséges mesterségeket (pl. <i>rendező, díszlettervező, világosító</i>).	Legyenek képesek - szabadon választott színházi szakmához tartozó tevékenységek ismertetésére (pl. az író, a rendező, a dramaturg, a díszlettervező, a jelmeztervező, a zeneszerző, a világosító, a hangtechnikus, a színpadmester, az ügyelő, a kellékes).

3. Színházi műfajok

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
3.1. A rituális játék / szertartásjáték		A tanuló legyen képes - a rituális és/vagy szertartásjáték műfajának azonosítására egy-egy színházi előadásban.
3.2. A tragédia	A tanuló legyen képes - a klasszikus tragédia jellemző jegyeinek azonosítására egy-egy színházi előadásban.	A tanuló legyen képes - a tragédia műfajának változásait felismerni különböző korszakokban.
3.3. A komédia	A tanuló legyen képes - különbséget tenni a vidám műfajú művek között.	A tanuló legyen képes - a vidám műfajú művek változásait felismerni különböző korszakokban.

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
3.4. A realista színjáték	A tanuló ismerje fel - a realista előadásmódot.	A tanuló ismerje fel - a realizmus és naturalizmus műfaji jegyeit, azokat tudja alkalmazni színházi elemzéseiben.
3.5. Az abszurd és a groteszk		A tanuló ismerje fel - az abszurd és groteszk elemeket a színházi előadásokban.
3.6. Bábjáték		A tanuló legyen képes - az alkalmazott bábtechnikák azonosítására.
3.7. Zenés, tánc- és mozgásszínház	A tanuló legyen képes - különböző zenés műfajú előadásokat (pl. <i>opera, operetta, musical</i>) felismerni és azonosítani, - elkülöníteni a tánc- és mozgásszínházi előadásokat a balettől és a tánctól.	A tanuló legyen képes - a zene, a tánc és a mozgás szerepének felismerésére színpadi előadásokban.

4. Drámajáték

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
4.1. Helyzetgyakorlatok	Legyenek képesek rögtönzések során - a megadott helyzetnek megfelelő alapvető viselkedési sémák megjelenítésére.	Legyenek képesek - hétköznapi típusok jellemzőinek sűrítésére, azok megjelenítésére egyéni és/vagy páros munkában.
4.2. Történet szerkesztése és megjelenítése	Legyenek képesek - jelenetek összefűzésére.	Legyenek képesek - különböző színházi formák és drámatechnikák (pl. <i>a kontraszt, a különböző időkezelési módok</i>) alkalmazására.
4.3. Improvizáció	Legyenek képesek - improvizációra, szöveges vagy szöveg nélküli etűdök alkotására egyéni és/vagy páros munkában.	Legyenek képesek - megadott témára és meghatározott stílusban szövegre épülő etűdök alkotására (pl. <i>versrészlet, kisebb dialógus</i>), - etűdsorozat összeállítására önálló munkában.
4.4. Drámajáték		Ismerjék és alkalmazzák - a drámajátékok jellemzőit és különböző típusait.
4.5. Drámapedagógia		Ismerjék - a dramatikus tevékenység alapfogalmait, a leggyakrabban alkalmazott konvenciókat, munkaformákat.

5. Mozgás, tánc- és mozgásszínházi ismeretek

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
5.1. Szituáció megfogalmazása állóképben, mozdulatsorral	Legyenek képesek - állókép és állóképsorozat létrehozására, - egyszerű mozgássorok különböző tempójú kivitelezésére.	Legyenek képesek - összetett mozgássorok különböző tempójú kivitelezésére.
5.2. Improvizáció zenére vagy témára	Legyenek képesek - a zene hangulatához és tempójához, illetve a megadott téma hangulatához illeszkedő mozgássorok kivitelezésére, - megadott mozgásmotívumok felhasználására.	Legyenek képesek - egy mozgásmotívum kibontására, továbbfejlesztésére, variálására.
5.3. Összetett improvizáció létrehozása és bemutatása	Legyenek képesek - egyéni, páros és/vagy csoportos előkészített mozgás- vagy tánc-improvizációk bemutatására.	Legyenek képesek - a tanult technikák alkalmazásával önálló mozgássor végrehajtására, - különböző összetett technikákat alkalmazó egyéni, páros és/vagy csoportos előkészített mozgás- vagy táncimprovizációk bemutatására.

6. Bábjáték

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
6.1. A tanulók által a képzés során készített bábok és/vagy maszkok alkalmazása drámamunkában	Legyenek képesek - egy választott báb vagy maszk sajátosságainak megfelelő alkalmazására.	Legyenek képesek - a választott bábtechnika vagy maszk típus alkalmazásával színházi improvizációra.

7. Beszéd, vers- és prózamondás, egyéni vagy közös daléneklés

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
7.1. A beszédtechnika alapjai	Legyenek képesek - drámajátékos és színjátékos gyakorlatuk során alkalmazni a légzés, a hangadás és az artikuláció alapvető szabályait.	Legyenek képesek alkalmazni - a légző-, hang- és artikulációs játékokat, gyakorlatokat - hangokkal, mechanikusan sorolható szavakkal és irodalmi szövegekkel.
7.2. Lírai, epikai és drámai alkotások tolmácsolása	Legyenek képesek - a műfajnak megfelelő előadásmód megválasztására, és az ahhoz illő eszközök alkalmazására.	Legyenek képesek - színjátékos gyakorlatuk során alkalmazni a légzés, a hangadás és az artikuláció alapvető szabályait, a hangsúlyszabályokat és a beszéd váltásait (<i>pl. erő, magasság, tempó</i>).
7.3. Pódiumműfajok		Vegyenek részt - versműsorok, ünnepi műsorok, szerkesztett játékok létrehozásában és bemutatásában.

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
7.4. Egyéni vagy közös daléneklés		Legyenek képesek - dallamot improvizálni, vagy dalt előadni.

DRÁMA

II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint			Emelt szint		
Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc/fő	15 perc	180 perc	20 perc/fő	20 perc
60 pont	60 pont	30 pont	60 pont	50 pont	40 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint			Emelt szint		
	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	a produkcióhoz szükséges kellékek	NINCS	NINCS	a jelenethez vagy az előadáshoz szükséges alapdíszletek, kellékek, jelmezek stb.	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	három példány helyesírási szótár	a lebonyolításhoz minimálisan szükséges körülmények (20-25 m ² alkalmi színpadi tér, alapvető fény- és hangtechnikai eszközök: világítási és sötétítési lehetőség, magnó vagy CD-lejátszó, mikrofon)	a tételeknek megfelelő technikai segédeszközök	videomagnó vagy DVD-lejátszó, három példány helyesírási szótár	színházszerű körülmények (25-30 m ² alkalmi színpadi tér, alapvető fény- és hangtechnikai eszközök: min. 2 reflektor, magnó vagy CD-lejátszó, mikrofon, erősítő, hangfalak, sötétítéshez alkalmas függönyök)	a tételeknek megfelelő technikai segédeszközök

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint			Emelt szint		
	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	NINCS	tételcímek	NINCS	NINCS	tételcímek
Mikor?	NINCS	NINCS	jogszabály szerint	NINCS	NINCS	jogszabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga	Gyakorlati vizsga		
120 perc		15 perc	max. 15 perc/fő		
Feladatsor megoldása		Egy tétel kifejtése	Háromból két gyakorlati feladat		
Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	Néhány soros jelenetelemzést, -értelmezést igénylő kérdések		kiscsoportos (2-3 fős) drámajátékos improvizáció a helyszínen megadott témára	előkészített, egyéni színpadi produkció	előkészített közös színpadi produkció (színelőadás) bemutatása
30 pont	30 pont		30 pont	30 pont	30 pont
60 pont		30 pont	60 pont		

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatlapot kell megoldaniuk.

A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Vizsgacsoportonként szükséges segédeszköz: három példány helyesírási szótár. Ezeket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak elméleti ismereteiről és elemzési képességeiről kell számot adnia.

Az írásbeli vizsga témakörei:

- színház- és drámatörténet;
- színház- és drámaelmélet;
- színházi műfajok.

Az írásbeli vizsga egy komplex feladatlap megírása, mely az értékelési arányoknak megfelelően két feladattípust tartalmaz. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatokat és jelenetértelmezéshez, színházi megvalósításhoz stb. kapcsolódó néhány soros elemzést, értelmezést igénylő kérdéseket. A feladatlap egyszerű, rövid választ igénylő feladatai a színház- és drámatörténetből az alábbiakban megadott alkotók és kijelölt műveik mindegyikéhez, a néhány soros elemzést, értelmezést igénylő kérdései pedig a kijelölt művek közül csak egyhez kapcsolódhatnak.

Szophoklész: Antigoné

Shakespeare: Rómeó és Júlia, Hamlet

Moliére: Tartuffe

Katona József: Bánk bán

Madách Imre: Az ember tragédiája

Csehov: Három nővér, Sirály

Molnár Ferenc: Liliom

Brecht: Koldusopera

Örkény István: Tóték

Az írásbeli feladatlapban a jelenetértelmezéshez kapcsolódó műrészlet(ek) idegen nyelven történő vizsga esetén is csak magyar nyelven áll(nak) a vizsgázók rendelkezésére.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A vizsgadolgozatra, a feladatlap megoldására összesen 60 pont adható.

- Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	30 pont
- Néhány soros jelenetelemzést, -értelmezést igénylő kérdések	30 pont
Összesen:	60 pont

Gyakorlati vizsga

Általános szabályok

A gyakorlati vizsgát a vizsgacsoport szóbeli vizsgájához kapcsolva, azt megelőzően vagy azt követően kell megszervezni.

A gyakorlati vizsga megkezdése előtt 30 perc felkészülési időt kell biztosítani.

A vizsgatárgy, illetve a művészeti ág jellegéből adódóan a gyakorlati vizsga előre megszerkesztett színházi műsor (előadás) vagy előadásrészlet is lehet. A vizsgázó - a gyakorlati vizsga megszerkesztése és a feltételek biztosítása érdekében - a vizsga előtt legalább egy hónappal a vizsgát szervező intézmény által készített adatlapon jelzi a gyakorlati vizsga választott feladattípusait és a szükséges információkat (szerző, cím, műfaj, időtartam, technikai igények, vendégszereplők stb.).

A gyakorlati vizsga helyszínén a vizsgát szervező intézményeknek biztosítaniuk kell a gyakorlati vizsga lebonyolításához minimálisan szükséges körülményeket (20-25 m² alkalmi színpadi tér, alapvető fény- és hangtechnikai eszközök: világítási és sötétítési lehetőség, magnó vagy CD-lejátszó, mikrofon).

A gyakorlati feladatok tartalmi és formai jellemzői

A gyakorlati vizsgán a vizsgázóknak a képzés során szerzett gyakorlati képességeikről és jártasságaikról kell számot adniuk.

A gyakorlati vizsga témakörei:

- drámajáték, színjáték;
- mozgás- vagy táncszínház;
- beszéd, vers- és prózamondás, egyéni vagy közös daléneklés;
- bábjáték.

Feladattípusok:

- kiscsoportos (2-3 fős) drámajátékos improvizáció a helyszínen megadott témára;
- előkészített, egyéni színpadi produkció;
- előkészített közös színpadi produkció (színielőadás) bemutatása.

A drámajátékos improvizációs feladatokhoz a vizsgabizottságot működtető intézmény a részletes vizsgakövetelmények alapján tételsort állít össze. A tételsornak legalább tíz tételt kell tartalmaznia. Az egyes tételekben meg kell adni az eljátszandó jelenet témáját és/vagy konfliktusszerkezetét és/vagy figuráit. Az egyes tételeket annak figyelembevételével kell meghatározni, hogy eljátszásuk nem igényelhet három percnél hosszabb időt. A vizsgázók önállóan vagy a vizsgáztató tanár irányításával 2-3 fős csoportokat alkotnak, és ennek megfelelően a csoportok közösen húznak a 2, ill. 3 szereplőt igénylő tételek közül. A vizsgázók a tételhúzás után maximum 5 perces felkészülési időt kapnak.

Az előkészített, egyéni színpadi produkcióknál a vizsgázó egy szabadon választott verset, monológot, dalt, táncot vagy mozgásetűdőt ad elő. Az előadás időtartama legalább 2, legfeljebb 5-6 perc.

Az előkészített közös színpadi produkció (jelenet[ek] vagy színielőadás vagy színielőadás-részlet) bemutatása során a vizsgázók előadóként lépnek fel egy vizsgaelőadásban és/vagy aktívan részt vesznek annak előkészítésében (pl. rendezőként, dramaturgként, színpadkép-tervezőként vagy kivitelezőként, világosítóként, hangtechnikusként). A vizsgaelőadás lehet bármilyen stílusú színházi előadás, prózai vagy zenés színpadi mű, báb- vagy táncjáték. A vizsgaelőadás a vizsgázók által a vizsga helyszínéhez igazított, minimális színházszerű körülmények között zajlik. Az előadás hossza a vizsgázó szereplők számától függ: egy vizsgázó játékidője átlagosan 5-10 perc lehet. A vizsgaelőadásban részt vehetnek drámából nem érettségizők („mint vendég”), de rájuk nem számolható a vizsgaidő.

A produkcióhoz szükséges kellékekről a vizsgázó gondoskodik.

A gyakorlati vizsga során a vizsgázóknak - választásuk alapján - legalább két feladattípus gyakorlati munkájában kell részt venniük.

A Gyakorlati vizsgarész értékelése

A gyakorlati vizsgán a két feladattípusban összesen 60 pont szerzhető. Az értékelés a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok alapján történik:

Drámajátékos improvizáció:

- A szituáció megértése
- Fantázia, ötletesség
- Karakterábrázolás

8 pont
12 pont
10 pont

30 pont

Egyéni színpadi produkció:

- Szövegtudás vagy a dallam vagy a lépések memorizáltsága	5 pont
- Értelmezés, szerkesztés	5 pont
- Az alkalmazott technikák (beszéd, mozgás stb.)	8 pont
- Előadásmód (karakterábrázolás, hitelesség, hangulatteremtés, kapcsolatteremtés)	10 pont
- Koncentráció	2 pont
	<hr/>
	30 pont

Közös színpadi produkció:

- Az alkalmazott technikák (beszéd, mozgás stb.)	8 pont
- Koncentráció, játékgyelem	10 pont
- Előadásmód (karakterábrázolás, hitelesség, hangulatteremtés, kapcsolatteremtés stb.)	12 pont
	<hr/>
	30 pont

Amennyiben a vizsgázó a közös színpadi produkcióban nem játszóként vesz részt, az előadásmód helyett értelemszerűen az adott feladat színházzsakai megoldásának minőségét kell értékelni.

Ha a vizsgázó három feladattípus megoldásában vesz részt, az általa kiválasztott kettőben nyújtott teljesítményét kell értékelni, így a gyakorlati vizsgára maximálisan 2 x 30 pontot kaphat.

Szóbeli vizsga

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik.

A tételsornak legalább 20 tételt kell tartalmaznia. A tételek 45-55%-ának a színház- és drámatörténet köréből kell kikerülnie.

A tételek tartalmazzák mindazon segédeszközöket, forrásokat stb., melyek a megoldáshoz szükségesek.

A tételsorban szereplő műveknek a tétel kifejtéséhez szükséges részleteit megfelelő (nyomtatott, DVD-n vagy videokazettán rögzített) formában a vizsgázó rendelkezésére kell bocsátani, és lehetővé kell tenni, hogy a 3-5 perces felvételeket fejhallgató használatával a felkészülési időben használhassa. Ha technikai okok miatt erre várakoznia kell, akkor a felkészülési időt meg kell hosszabbítani. A tételeknek megfelelő technikai segédeszközöket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

A szóbeli vizsgák videokazettára, ill. DVD-re rögzített anyagai idegen nyelven történő vizsga esetén is csak magyar nyelven állnak a vizsgázók rendelkezésére.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A tételben megfogalmazott feladat lehet

- egy dráma- és/vagy színháztörténeti korszak problémájának elemző bemutatása
vagy

- dráma- és színházelmélethez kapcsolódó feladat megoldása

vagy

- egy meghatározó színházi alkotó tevékenységének elemző ismertetése

vagy

- egy konkrét drámai/vagy színházi mű részletének elemzése.

A tételekben törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönző, az elemzési képességet mérő, valamint az ismeretek alkalmazását vizsgáló feladatok megfogalmazására.

A szóbeli vizsga alapvetően elméleti ismereteket, illetve az elemzési képességek alkalmazását várja a vizsgázóktól.

A szóbeli vizsga tartalma:

- színház- és drámatörténet;

- színház- és drámaelmélet;

- színházi műfajok.

A középszintű tétalcímeket - a hozzájuk kapcsolódó feladatok és mellékletek (idézetek, képek stb.) nélkül - a vizsgázató intézmény legalább 60 nappal a vizsgaidőszak kezdete előtt nyilvánosságra hozza.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A felelet 30 ponttal értékelhető.

Az értékelés a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok alapján történik:

- A feladat megértése, a lényeg kiemelése	5 pont
- A megközelítés, az elemzés sokszínűsége	10 pont
- Az ismeretek gazdagsága	10 pont
- Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	5 pont
Összesen	30 pont

A tételsor összeállításakor röviden rögzíteni kell az egyes tételek kifejtésének elvárt összetevőit és a fenti szempontok alapján az ezekre adható pontszámok felosztásával kialakított maximális részpontszámokat.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint						
Írásbeli vizsga			Szöbeli vizsga	Gyakorlati vizsga		
180 perc			20 perc	20 perc/fő		
Feladatsor megoldása			Egy tétel kifejtése	Háromból két gyakorlati feladat		
Általános színház- és drámaelméleti kérdések	Néhány soros jelenetelemzést, -értelmezést igénylő kérdések	Elemzést, értelmezést, reflektálást igénylő esszéfeladat		kiscsoportos (2-3 fős) drámajátékos improvizáció a helyszínen megadott témára	előkészített, egyéni színpadi produkció	előkészített közös színpadi produkció (színelőadás) bemutatása
20 pont	20 pont	20 pont		25 pont	25 pont	25 pont
60 pont			40 pont	50 pont		

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán egy feladatlapot kell megoldani, mely az értékelési arányoknak megfelelően három feladattípusból áll: az első rész általános történeti és elméleti kérdéseket tartalmaz, a második rész egy jelenetértelmezéshez, a jelenet színházi megvalósításához kötődő, elemzést és értelmezést igénylő kérdésekből áll (melynek színházi anyagát a vizsgázók videokazettán [vagy DVD-n] vagy szövegesen is kapják meg). A feladatsorban a jelenetértelmezéshez kapcsolódó videokazettán vagy DVD-n rögzített anyag hossza maximálisan 10 perc lehet, a szöveges anyag terjedelme is ezzel arányos. A harmadik rész színházi előadáshoz kapcsolódó elemzést, értelmezést, reflektálást igénylő esszéfeladat. Az esszéfeladat megoldása keretében a vizsgázónak a követelményekben felsorolt színházi előadások közül a feladatlapban kijelölt kettőből egyet kell választania és kidolgoznia.

A vizsga megkezdésekor - a feladatlapok kiosztását követően - a vizsgázók együttesen, kétszer egymás után nézhetik meg a videokazettán vagy DVD-n rögzített anyagot. A megtekintés alkalmával a vizsgázók a kiosztott feladatlaphoz tartozó jelenetszövegekhez jegyzeteket készíthetnek.

Ezt követően a vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

A feladatlapon az esszékérdésekhez a vizsgázók 0,5-1 oldalas szöveges (pl.: kritika-részlet, rendezői vallomás) vagy egyéb (pl.: képi, rajzos) forrásokat kaphatnak.

Vizsgacsoportonként szükséges segédeszköz: videomagnó vagy DVD-lejátszó, három példány helyesírási szótár. Ezeket a vizsgáztató intézmény biztosítja.

Az írásbeli vizsga jelenetértelmezéshez kapcsolódó, videokazettára, ill. DVD-re rögzített színházi anyaga, és/vagy azok szöveges változata, az esszékérdésekhez kapcsolódó színházi előadások videokazettára, ill. DVD-re rögzített anyagai idegen nyelven történő vizsga esetén is csak magyar nyelven állnak a vizsgázók rendelkezésére.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak elméleti ismereteiről és elemzési képességeiről kell számot adnia.

Az általános történeti és elméleti feladatok témakörei:

- színház- és drámatörténet;
- színház- és drámaelmélet;
- színházi műfajok.

A jelenetértelmezést igénylő feladatok témakörei:

- az ókor színháza és a görög dráma;
- az Erzsébet-kor színháza és Shakespeare;
- Molière néhány műve és a klasszicista dráma;
- a XIX. századi magyar dráma néhány alkotása;
- Csehov drámái és Sztanyiszlavszkij színháza;
- Molnár Ferenc és Örkény István drámái;
- Beckett drámái és az abszurd színház.

A néhány soros jelenetelemzést, -értelmezést igénylő kérdésekhez kapcsolódó feladathoz az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet videotárában lévő anyagok használhatóak fel.

Az esszéfeladatok a következő színházi előadásokhoz kapcsolódhatnak 2008-2012 között:

- Plautus: A hetvenkedő katona (Rendező: Taub János) Radnóti Színház, 1988;
- Shakespeare: Szentivánéji álom (Rendező: Csányi János) Bárka Színház, 1997;
- Csehov: Három nővér (Rendező: Ascher Tamás) Katona József Színház, 1985;
- Schiller: Ármány és szerelem (Rendező: Mohácsi János) Kaposvári Csiky Gergely Színház, 1989;
- Ibsen: Nóra (Rendező: Valló Péter) Radnóti Színház, 1989;
- Csehov: Siráj (Rendező: Schilling Árpád) Krétakör Színház, 2003;
- Madách Imre: Az ember tragédiája (Rendező: Ruszt József) Zalaegerszeg Hevesi Sándor Színház, 1983.

Az esszéfeladatok megoldásához szükséges előadások felvételei az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet videotárában előzetes egyeztetés alapján megtekinthetők, vagy hozzáférhetőek a megyei könyvtárakban.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A vizsgadolgozatra összesen 60 pont adható. Az értékelés az alábbi szempontok alapján történik:

- Általános színház- és drámaelméleti kérdések	20 pont
- Néhány soros jelenetelemzést, -értelmezést igénylő kérdések	20 pont
- Elemzést, értelmezést, reflektálást igénylő esszéfeladat	20 pont
Összesen	60 pont

Ha a vizsgázó a 2 választható esszéfeladat közül egynél többet dolgoz ki, akkor az értékelés során csak a feladatlapon szereplő sorrendben első téma kifejtését kell figyelembe venni.

Gyakorlati vizsga

Általános szabályok

A gyakorlati vizsgát a szóbeli vizsgával egyidejűleg - az összes szóbeli tétel kifejtése után - kell megszervezni.

A gyakorlati vizsga megkezdése előtt 30 perc felkészülési időt kell biztosítani.

A vizsgatárgy, illetve a művészeti ág jellegéből adódóan a gyakorlati vizsga előre megszerkesztett műsor (előadás, előadásrészlet) is lehet. A vizsgázó az írásbeli vizsgán leadja az Oktatási Hivatal honlapjáról letölthető adatlapot, amelyen jelzi a gyakorlati vizsga választott feladattípusait és a szükséges információkat (szerző, cím, műfaj, időtartam, technikai igények, vendégszereplők stb.). Az adatlap előzetesen, vagy az írásbeli vizsgán helyben is kitölthető.

A gyakorlati vizsga helyszínén a vizsgát szervező intézményeknek biztosítaniuk kell a színházszerű körülményeket (25-30 m² alkalmi színpadi tér, alapvető fény- és hangtechnikai eszközök: min. 2 reflektor, magnó vagy CD-lejátszó, mikrofon, erősítő, hangfalak, sötétítéshez alkalmas függönyök), a vizsgázóknak pedig a jelenethez vagy az előadáshoz szükséges alapdíszleteket, kellékeket, jelmezeket stb.

A gyakorlati feladatok tartalmi és formai jellemzői

A gyakorlati vizsgán a vizsgázóknak a képzés során szerzett gyakorlati képességeikről és jártasságaikról kell számot adniuk.

A gyakorlati vizsga témakörei:

- drámajáték, színjáték;
- mozgás- vagy táncszínház;
- beszéd, vers- és prózamondás, egyéni vagy közös daléneklés;
- bábjáték.

Feladattípusok:

- kiscsoportos (2-3 fős) drámajátékos improvizáció a helyszínen megadott témára;
- előkészített, egyéni színpadi produkció;
- előkészített közös színpadi produkció (színelőadás) bemutatása.

A drámajátékos improvizációs feladatokat a részletes vizsgakövetelmények alapján összeállított központi tételsor tartalmazza. A tételsor legalább tíz tételből áll. A tétel szövege megadja az eljátszandó jelenet témáját és/vagy konfliktusszerkezetét és/vagy figuráit és/vagy a játék követendő stílusát. Az egyes tételeket annak figyelembevételével kell meghatározni, hogy eljátszásuk nem igényelhet öt percnél hosszabb időt. A vizsgázók önállóan vagy a vizsgáztató tanár irányításával 2-3 fős csoportokat alkotnak, és ennek megfelelően a csoportok közösen húznak a 2, ill. 3 szereplőt igénylő tételek közül. A vizsgázók a tételhúzás után maximum 5 perces felkészülési időt kapnak. A jeleneten belüli szereposztást a vizsgázók döntenek el, vitás helyzetben sorsolás útján kell dönteni.

Az előkészített, egyéni színpadi produkcióknál a vizsgázó öt elemről (versek és/vagy monológok és/vagy dalok és/vagy táncok és/vagy mozgásetűdők) listát állít össze, amelyből a tantárgyi bizottság választ verset vagy monológot vagy dalt vagy táncot vagy mozgásetűdőt. Az egyéni színpadi produkció időtartama minimum 2 perc, maximum 6 perc.

Az előkészített közös színpadi produkció (jelenet[ek] vagy színelőadás vagy színelőadás-részlet) bemutatása során a vizsgázók előadóként lépnek fel egy vizsgaelőadásban, vagy aktívan részt vesznek annak előkészítésében (pl. rendezőként, dramaturgként, színpadkép-tervezőként vagy kivitelezőként, világosítóként, hangtechnikusként). A vizsgaelőadás a vizsgát szervező - a drámatanításban tapasztalatokkal rendelkező és a feltételeket biztosítani képes - intézményben kialakított színházszerű körülmények között zajlik. Az előadás hossza a vizsgázó szereplők számától függ: egy vizsgázó játékideje átlagosan 5-10 perc lehet. A vizsgaelőadásban részt vehetnek drámából nem érettségizők („mint vendég”), de rájuk nem számolható a vizsgaidő. Az előadásban, jelenetben közreműködő nem érettségizők száma nem lehet több, mint az érettségizőké. Az előadáshoz szükséges kellékekről a vizsgázóknak kell gondoskodniuk.

A vizsgaelőadás lehet bármilyen stílusú színházi előadás - prózai vagy zenés színpadi mű, báb- vagy táncjáték - színpadi körülmények között előadott monológja vagy jelenete vagy részlete, illetve a vizsgázó szereplők számától függően a teljes előadás.

A gyakorlati vizsga során a vizsgázónak - választása alapján - legalább két típusú gyakorlati munkában kell alkotó módon részt vennie.

A gyakorlati feladatok értékelése

A gyakorlati vizsgán a két feladattípusban nyújtott teljesítmény alapján 50 pontot lehet szerezni. Az értékelés központi értékelési útmutató alapján az alábbi általános szempontok alapján történik:

Drámajátékos improvizáció:

- A szituáció megértése	5 pont
- Fantázia, ötletesség	10 pont
- Karakterábrázolás	5 pont
- Instrukciók követése	5 pont
	<hr/>
	25 pont

Egyéni színpadi produkció:

- Szövegtudás vagy a dallam vagy a lépések memorizáltsága	5 pont
- Értelmezés, szerkesztés	5 pont
- Az alkalmazott technikák (beszéd, mozgás stb.)	5 pont

- Előadásmód (karakterábrázolás, hitelesség, hangulatteremtés, kapcsolatteremtés stb.)	8 pont
- Koncentráció	2 pont
	25 pont

Közös színpadi produkció:

- Az alkalmazott technikák (beszéd, mozgás stb.)	8 pont
- Előadásmód (karakterábrázolás, hitelesség, hangulatteremtés, kapcsolatteremtés stb.)	10 pont
- Koncentráció, játékfegyelem	7 pont
	25 pont

Amennyiben a vizsgázó a közös színpadi produkcióban nem játszóként vesz részt, az előadásmód helyett értelemszerűen az adott feladat színházzsakai megoldásának minőségét kell értékelni.

Ha a vizsgázó három feladattípus megoldásában vesz részt, az általa kiválasztott kettőben nyújtott teljesítményét kell értékelni, így a gyakorlati vizsgára maximálisan 2x25 pontot kaphat.

Szóbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

A tételsor legalább 20 tételt tartalmaz.

A tételek tartalmazzák mindazon segédeszközöket, forrásokat stb., melyek a megoldáshoz szükségesek.

A tételsorban szereplő művekhez kapcsolódhatnak olyan feladatok is, melyek kifejtéséhez a szükséges részleteket megfelelő (nyomtatott, DVD-n vagy videokazettán rögzített) formában a vizsgázó rendelkezésére kell bocsátani, és lehetővé kell tenni, hogy a kb. 5 perces felvételeket fejhallgató használatával a felkészülési időben használhassa. Ha technikai okok miatt erre várakoznia kell, akkor a felkészülési időt meg kell hosszabbítani. A tételeknek megfelelő technikai segédeszközöket a vizsgáztató intézmény biztosítja.

A szóbeli vizsgák videokazettára, ill. DVD-re rögzített anyagai idegen nyelven történő vizsga esetén is csak magyar nyelven állnak a vizsgázók rendelkezésére.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsga alapvetően elméleti ismereteket, illetve az elemzési képességek alkalmazását várja a vizsgázóktól.

A szóbeli vizsga tartalma:

- színház- és drámatörténet;
- színház- és drámaelmélet;
- előadáselemzés;
- színházi műfajok;
- drámajátékos ismeretek.

A tétel lehet:

- egy dráma- és/vagy színháztörténeti korszak problémájának elemző bemutatása
vagy

- dráma- és színházelmélethez kapcsolódó feladat megoldása

vagy

- egy meghatározó színházi alkotó tevékenységének elemző ismertetése

vagy

- egy konkrét drámai/vagy színházi mű elemzése

vagy

- a drámajátékos gyakorlatokhoz kapcsolódó feladat megoldása.

A tételek kijelölésekor törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönző, az elemzési képességet mérő, valamint az ismeretek alkalmazását vizsgáló feladatok megfogalmazására.

Az emelt szintű tételcímet - a hozzájuk kapcsolódó feladatok és mellékletek (idézetek, képek stb.) nélkül - a vizsgáztató intézmény legalább 60 nappal a vizsgát megelőzően nyilvánosságra hozza.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A felelet 40 ponttal értékelhető.

Az értékelés központi értékelési útmutató alapján, az alábbi értékelési szempontok szerint történik.

- A feladat megértése, a lényeg kiemelése	5 pont
- Az ismeretek gazdagsága	15 pont
- A megközelítés, az elemzés sokszínűsége	15 pont
- Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	5 pont
Összesen	<hr/> 40 pont